

2. Шпикуляк О.Г. Інституції аграрного ринку / О.Г. Шпикуляк. – К.: ННЦ «ІАЕ» УААН, 2009. – 470 с.
3. Ульянченко О.В. Формування та використання ресурсного потенціалу в аграрній сфері: [монографія] / О.В. Ульянченко. – Х., 2006. – 357 с.

References:

1. Yakubenko V. D. Bazysni instytuty u transformatsijnij ekonomitsi : monohrafiia / Yakubenko V. D. - K. : KNEU, 2004. - 252 s.
2. Shpykuliak O.H. Instytutsii ahrarnoho rynku / O.H. Shpykuliak. – K.: NNTs «ІАЕ» УААН, 2009. – 470 с.
3. Ul'ianchenko O.V. Formuvannia ta vykorystannia resursnoho potentsialu v ahrarnij sferi: [monohrafiia] / O.V. Ul'ianchenko. – Kh., 2006. – 357 s.

Рецензент: Жовнірчик Я.Ф., д.держ.упр., професор

УДК 351

Кудрейко О. М.,

здобувач Академії муніципального управління

**НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

Анотація. Систематизовано та конкретизовано теоретичні засади у дослідженні понять та змісту механізмів державного управління якістю освітніх послуг. Проведено аналіз відповідності компонентів української практики забезпечення якості освіти європейським стандартам та рекомендаціям. Визначено напрями модернізації управління якістю освітньої галузі.

Ключові слова: освіта, освітня діяльність, система освіти, ринок освітніх послуг, якість освіти, державний механізм управління якістю освіти, механізм забезпечення якості вищої освіти.

Кудрейко А. М.,

соискатель Академии муниципального управления

**НАПРАВЛЕНИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ СИСТЕМЫ
ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ**

Аннотация. Систематизированы и конкретизированы теоретические основы в исследовании понятий и содержания механизмов государственного управления качеством образовательных услуг. Проведен анализ вид-повидности компонентов украинской практики обеспечения качества образования европейским стандартам и рекомендациям. Определены направления модернизации управления качеством образования.

Ключевые слова: образование, образовательная деятельность, система образования, рынок образовательных услуг, качество образования, государственный механизм управления качеством образования, механизм обеспечения качества высшего образования.

Kudreyko Alexander,

Competitor Academy of Municipal Management

AREAS OF MODERNIZE OUR QUALITY ASSURANCE

Summary. Systematized and theoretical principles specified in the study of concepts and content governance mechanisms of quality educational services. Definition considered state management mechanism that quality higher education is a system or set of mutually agreed political, economic, social, institutional and legal means, methods and tools of deliberate action of government on the quality of higher education.

The levels of quality management education: national level quality management education (is the creation of legal acts, which are given guidance on the quality of education); structural level of quality management education (defined standards of higher education institutions for the education quality requirements of the learning process); individual level (consisting of the statute of the university, the provisions of the structural units curricula specialties, job descriptions, work instructions of teachers, support staff, rules, guidelines).

Analyzed criteria assessing the quality of educational services: the availability of services; reputation of the institution; knowledge and experience of teaching staff; reliability; safety in training; cultural level of the teaching staff; response to the additional requirements of students, organizations of consumers; level of communication; aesthetics premises.

The system of quality control in Ukraine, which is complex and provides for four different procedures: licensing specialties (directions) accredited specialties (directions) accredited institution as a whole certification. Generalized public participation in evaluation procedures as higher education. Proved that public control over the quality of educational services is in its infancy with professional associations. The attention paid to the national system of licensing and accreditation, which still performs only one function of the main instruments of public sector management, and does not act as a base tehnolo-hiyeyu incentives to improve the quality of higher education.

An analysis of the components of the Ukrainian practice of providing quality education to the European Standards and Guidelines. The necessity of modernization of the quality management education industry. This principle which is based on pressing contemporary issues of providing quality educational services.

Directions improve the quality of training that include: optimizing organizational and management structures; changes in technology implementation management functions; informative introduction and management, computer science; effective redistribution of functions and powers between the central government and local governments; introduction of new ethics management - a partnership, style equal relationship, rejection of declarative communication and petty tutelage; changing forms and methods of control, focus on supportive, proactive control, increasing its competence shift the final result; establishment of national and regional monitoring the quality of educational services; democratization process of appointing heads of educational institutions; improving procedures for licensing, certification and accreditation of educational institutions; training and retraining of managers at all levels, leaders in education; active involvement in the management of talented youth.

Keywords: Education, education activities, education system, education market, quality of education, state education quality control mechanism, the mechanism of quality assurance.

Вступ. В умовах інноваційного розвитку економіки сфера освіти відіграє особливу роль, яка обумовлена специфічною функцією, що полягає в формуванні та вдосконаленні активного елементу інноваційного розвитку – людського капіталу. Впровадження нових технологій безглузде, та й неможливе без достатньої кількості висококваліфікованих кадрів.

Завдяки цій функції сфера освіти є ключовим елементом інноваційної системи країни, спроможним забезпечити її ефективність.

Ефективність функціонування самої системи освіти залежить від низки внутрішніх чинників – ресурсної бази, кадрового потенціалу, форм організації. Разом із тим значну роль відіграє ступінь адекватності системи освіти вимогам народного господарства, населення в цілому та окремих осіб. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають не тільки кількісні показники зростання даної сфери, а й її якісні зрушення.

На жаль, якість української вищої освіти ще не набула пріоритетного значення і не сприймається як фактор національної безпеки загалом, адже за час існування незалежної України не вдалося досягнути належного ставлення держави та усього суспільства до знання як до однієї з найвищих цивілізаційних цінностей.

Крім того, інтегрування України до структур Європейського Союзу неможливе без глибокого реформування вітчизняної системи освіти, яка серед іншого актуалізує проблеми забезпечення якості освіти та створення сучасної системи оцінки знань. Підхід до такого реформування потребує попереднього наукового комплексного осмислення.

Постановка завдання. Розвиток ринкових відносин в усіх сферах діяльності, формування ринку послуг висуває нові вимоги до розвитку освіти та ринку відповідних послуг, підвищення їх якості, до приведення структури підготовки кадрів у відповідність з потребами ринку праці. За цих умов важливого значення набуває дослідження питання створення та подальшого ефективного функціонування системи забезпечення якості вітчизняної освіти, яке неможливе без врахування концептуальних положень, передбачаючих модернізацію та формування таких важливих елементів згаданої системи, як моніторинг системи освіти, якість учасників навчального процесу, система рейтингів освітніх закладів, модернізація засобів забезпечення якості.

Результати. Сучасні зміни у вищій освіті, пов'язані із входженням до європейського освітнього простору, зміною статусу вищого навчального закладу як певного «виробника» освітніх послуг, вимагають вирішення нагальних питань, серед яких – забезпечення якості освіти. Одним з найважливіших стратегічних завдань на сучасному етапі модернізації системи вищої освіти України є забезпечення якості підготовки фахівців на рівні міжнародних вимог. Це пов'язано з розширенням освітнього простору, посиленням мобільності як студентів, так і викладачів вищих навчальних закладів, а також з інтернаціоналізацією ринку праці тощо. Все вищезазначене зумовлює необхідність створення так званої «взаємної довіри» до якості освітніх послуг конкретного вищого навчального закладу. Тобто якість освітніх послуг можна розглядати як інтегральну характеристику діяльності вищого навчального закладу. Під

якістю освіти розуміють також сукупність певних світоглядних, поведінкових і професійно значущих властивостей та характеристик особи, що зумовлюють її здатність задовольняти як особисті духовні та матеріальні потреби, так і потреби суспільства. Держава здійснює діагностику рівня вищої освіти за допомогою вимірювання значень показників якості освіти, набутої особою та визначення ступеня їх відповідності значенням, встановленим Державним стандартом вищої освіти.

Безперечно, отримання якісної освіти безпосередньо залежить від якості самих вимог (цілей, стандартів і норм), якості ресурсів (програми, кадровий потенціал, контингент абітурієнтів, матеріально-технічне забезпечення, фінанси) та якості освітніх процесів (наукова та навчальна діяльність, управління, освітні технології), які безпосередньо забезпечують підготовку фахівців. Відтак, якість вищої освіти – це рівень відповідності різноманітних аспектів вищої освіти системі прийнятих вимог, соціальних норм, державних та міжнародних освітніх стандартів та їх здатність задовольняти потреби громадян та суспільства в цілому [1].

Характеристики якості освіти (її мета, зміст і методи, організація, технології тощо) потребують цілеспрямованого впливу, управління з боку кожного з учасників навчального процесу. Управління якістю освіти відбувається на різних ієрархічних сходинках системи освіти (від викладача до керівників держави), тому умовно виділимо три рівні управління якістю освіти.

Загальнодержавний рівень управління якістю освіти полягає у створенні нормативно-правових актів, в яких даються настанови щодо якості освіти. Це, наприклад, Закон України «Про вищу освіту», Концепція програми розвитку освіти, Укази Президента України «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні», «Про забезпечення дальшого розвитку вищої освіти України» тощо. На цьому рівні управління якістю освіти здійснюють Президент України, Верховна Рада, Міністерство освіти і науки України та інші державні структури та посадові особи.

Структурний рівень управління якістю освіти визначається стандартами вищого навчального закладу щодо якості освіти, вимогами до навчального процесу. На цьому рівні управління здійснюється за допомогою нормативно-правових актів, що визначають рівень акредитації навчального закладу, його ліцензії тощо. Керуючись цими документами, управління якістю освіти на цьому рівні здійснюють ректор, проректори, декани, завідувачі кафедр і начальники відділів.

Індивідуальний рівень складається зі статуту вищого навчального закладу, положень про структурні підрозділи, робочих навчальних планів спеціальностей, посадових інструкцій, робочих інструкцій викладачів, допоміжного персоналу, правила, рекомендації тощо. На цьому рівні

управління здійснюють викладачі, асистенти, бібліотекарі, інші співробітники вищого навчального закладу [4].

Відтак, управління освітою, зокрема її якістю, є складним, багатогранним і нелінійним процесом, який повинні постійно координувати й коригувати суб'єкти управління відповідно до соціально педагогічних умов його функціонування. В цьому контексті, під державним механізмом управління якістю вищої освіти будемо розуміти систему або комплекс взаємоузгоджених політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів, методів та важелів цілеспрямованого впливу органів державного управління на якість вищої освіти.

Уточнимо, що в оцінюванні якості освітніх послуг послуговуються такими критеріями: доступність послуг, що пов'язана із розташуванням навчального закладу поблизу місця проживання «покупця»; репутація навчального закладу; знання і досвід викладацького персоналу; надійність (належний рівень знань), безпека у навчанні (під час експериментів), культурний рівень викладацького персоналу (ввічливість, тактовність, увага); реакція на додаткові вимоги учнів, студентів, організацій-споживачів; рівень комунікації (функціонування електронних комунікаційних мереж, комунікабельність викладачів); естетика приміщень (зовнішній вигляд працівників, обладнання аудиторій).

В цілому, діюча система контролю якості в Україні дуже складна і передбачає проведення чотирьох різних процедур: ліцензування спеціальностей (напрямів), акредитацію спеціальностей (напрямів), акредитацію закладу в цілому, атестацію.

При цьому, можна констатувати, що при проведенні ліцензійно-акредитаційних процедур не забезпечується рівність вищих навчальних закладів різних форм власності. Це обумовлюється, по-перше тим, що серед експертів практично неможливо зустріти працівників недержавних навчальних закладів, а по-друге, з недержавних закладів стягують необґрунтовано великі кошти за видачу ліцензій та акредитаційних сертифікатів.

До того ж, критерії та вимоги до ліцензування та акредитації надмірно розширені, ускладнені, не враховують особливості різних напрямів підготовки фахівців, а, часом, неузгоджені з іншими державними нормативними документами. Від вищих навчальних закладів вимагають наявності таких складових навчально-методичного забезпечення, які входять до складу державних стандартів освіти і досі не затверджені. Відсутні методики розрахунку ряду складних показників.

Крім цього, в наш час участь громадськості в процедурах оцінки якості вищої освіти є декларативною. У складі державної акредитаційної комісії домінують найбільш впливові керівники державних вищих навчальних закладів і державні службовці. Тому, громадський контроль за

якістю освітніх послуг знаходиться в стадії становлення разом з професійними асоціаціями, які лише нещодавно почали створюватись в Україні. Їх вплив на навчальний процес лишається епізодичним, а про співпрацю з державними органами інформація відсутня.

Вітчизняна система ліцензування та акредитації досі виконує лише функцію одного з головних інструментів державного управління галуззю, а не виступає базовою технологією стимулювання підвищення якості вищої освіти. Державне інспектування навчальних закладів спрямоване на виявлення відхилення від суто формальних і часто суперечливих вимог до діяльності освітніх інституцій без врахування реального контексту їх діяльності. Найбільш розповсюдженою формою внутрішньо-університетської оцінки якості освіти виступає ректорський контроль, який має на меті підготувати навчальний заклад до зовнішнього контролю та надати імпульс для короткотермінової мобілізації внутрішніх ресурсів академічної спільноти.

Відтак, національних стандартів внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні досі не існує. У вищих навчальних закладах застосовуються різноманітні моделі моніторингу, аудиту та управління якістю, проте усталеної системи вони не формують.

Функції зовнішніх стандартів забезпечення якості освіти формально виконують система стандартів вищої освіти, Ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, Вимоги до акредитації напряму (спеціальності) підготовки фахівців за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, окремі вимоги інших нормативно-правових актів. Сукупність цих документів не створюють цілісної, адекватної та відповідної європейським рекомендаціям системи забезпечення якості освіти.

Очевидно, що головною характерною рисою діяльності сучасного вищого навчального закладу в умовах ринку має стати орієнтація на постійний розвиток його інноваційної спрямованості, на якість науково-освітньої діяльності.

Проте сам ринок освітніх послуг має ряд проблем, що відбиваються на якості наданих послуг. Наведемо деякі актуальні недоліки ринку освітніх послуг в Україні: спеціалізація студентів не відповідає сучасним суспільним нормам; невдоволення попиту на освіту, про що свідчать високі конкурси на певні спеціальності; перевантаження кількістю дисциплін, які мають відносно базовий характер знань; дублювання навчальних дисциплін; брак сучасних методів навчання тощо.

З огляду на ситуацію, яка склалась на цей час у сфері освітніх послуг, проблеми щодо формування такої системи освіти, яка б забезпечувала належний рівень якості, на нашу думку, можна згрупувати, виділивши наступні. По-перше, проблеми загальнонаціонального характеру. Насамперед тут йдеться про державну політику в сфері освіти,

недоліки законодавства, вирішення яких можливе на макрорівні. Так, наприклад, процес надання та позбавлення ліцензій має нерезультативний характер. По-друге, проблеми соціо-економічного характеру. До таких слід віднести тенденцію до корпоратизації навчальних закладів, яка простежується зараз в Україні. По-третє, психологічно-культурні проблеми. Можливість відправити студента вчитись до великого міста, де, як правило, кращі професійні кадри та матеріальне забезпечення, є у невеликій кількості сімей в Україні, в той час як законодавчо закріплене право на якісну освіту кожного громадянина. Тому розвиток конкурентоспроможних закладів із надання освітніх послуг у регіонах, налагодження зв'язків ВНЗ із потенційними роботодавцями є першочерговим завданням держави [3].

Крім того, важливим питанням в Україні є вирішення на державному рівні проблеми невизнання багатьма країнами світу вітчизняних дипломів про вищу освіту, та, як наслідок, необхідності випускникам-іноземцям складати на батьківщині кваліфікований іспит, а в деяких випадках навіть проводити додатковий курс навчання. У зв'язку з цим також виникає нагальна потреба приділяти більше уваги якості освіти, запровадженню та додержанню міжнародних освітніх стандартів тощо [2].

Слід зазначити, що вирішення сучасних проблем надання якісних освітніх послуг має базуватись на наступних принципах:

1. Комплексність. Першим принципом має бути комплексний підхід до організації навчання. Тобто система освіти має забезпечити «безперервну освіту протягом усього життя». Довузівська, вузівська та після вузівська підготовки мають бути побудовані на інтегративному базисі.

2. Інновації. Нові вимоги ринку спричиняють необхідність задоволення потреб споживачів через застосування альтернативних моделей передачі знань. Провідними аспектами педагогічної інноваційної практики стали створення в навчальних установах нових методик і технологій навчання, оновлення змісту освіти, гуманістичний характер взаємин учасників освітнього процесу.

В Україні багато освітніх закладів уже усвідомило необхідність комп'ютеризації та автоматизації навчального процесу. При цьому українські навчальні заклади можуть застосовувати не лише зарубіжні, а й вітчизняні здобутки та інновації.

3. Доступність освіти. Безкоштовна освіта не означає її доступність. Постачальники на ринку освітніх послуг маніпулюють обмеженнями набору та спрямуванням вибору споживачів, залишаючи ключові рішення в руках адміністрації або приймальної комісії, особливо в умовах, де попит перевищує пропозицію. Забезпечити доступну освіту є конституційно закріпленим обов'язком держави та її великим соціальним завданням. Особлива проблема – підтримка малозабезпечених прошарків населення. Брак освіти, потрібної професії власне і зумовлює частково їх збиткове

становище. Такого роду процес необхідно насамперед підтримувати і заохочувати на державному рівні. Окремі кроки вже було зроблено в цьому напрямку, серед яких можна виділити визначений законодавчо порядок створення фонду для малозабезпечених дітей-сиріт із метою допомоги їм, започаткована нова форма державного індивідуального кредитування для отримання вищої освіти.

Також частково цю проблему вирішує наявність дистанційного навчання, яке забезпечує недорогий доступ до освіти, а також появу нових робочих місць. Перевагою дистанційного навчання є його економічна сторона – з одного боку невисока вартість такого способу здобуття освіти зумовлює його доступність для більшої кількості громадян і, таким чином, полегшує стан соціально незахищених верств. З іншого боку, це зменшує тиск на державний бюджет країни. До того ж гнучкість цієї системи імпонує особам, які не мають можливостей увесь свій час присвячувати навчанню. Таким чином, забезпечується ще одна важлива передумова системи освіти – можливість розвитку і навчання особистості протягом життя.

Безсумнівно, ринок праці потребує фахівців не лише певної кількості, а й відповідної якості. Тому гострою проблемою залишається пошук шляхів підвищення якості підготовки кадрів. Такими, на нашу думку, можуть бути: впровадження маркетингових інструментів; формування та використання брендингу кожним навчальним закладом; дотримання стандартів як в освіті у цілому, так і у кожній її ланці, зокрема; посилення зв'язку вищих навчальних закладів з роботодавцями, залучаючи їх до розробки стратегії розвитку ВНЗ, відповідних програм, підручників, посібників тощо; прискорення модернізації освіти, що включала б інтереси держави і суспільства, які не завжди співпадають з галузевими інтересами.

Відтак, у трансформаційний період в умовах недостатності державної підтримки освіти в Україні особливо актуальними є концептуальні підходи щодо використання маркетингу освітніх послуг в управлінні вищими навчальними закладами. Бо саме маркетинг у сфері вищої освіти відповідає інтересам особистості, навчальних закладів, роботодавців, держави та суспільства в цілому. Цей сектор здатний задалегідь зробити об'єктивну оцінку якості освітніх послуг в умовах конкурентного середовища та допомогти споживачу правильно зорієнтуватися у широкому виборі пропозицій освітньої галузі. Отже, враховуючи рівень освітніх технологій і орієнтуючись на державні освітні стандарти, використання маркетингу освітніх послуг в управлінні вищими навчальними закладами служить для контролю, оцінки та високої якості освіти в Україні. Очевидно, для того, щоб визначитися як правильно та ефективно спланувати мету діяльності вищого навчального закладу, необхідно створювати маркетингові служби, які б забезпечували

ефективність та якість надання навчальним закладом комплексу освітніх послуг для задоволення потреб споживачів.

Загалом, основними механізмами розв'язання нового етапу освітньої реформи мають бути не тільки законодавчі, нормативні акти, фінансові, матеріальні, економічні види діяльності, а й якісне управління і регулювання, що являє собою державно-соціальну систему оцінювання контролю якості освіти, її відповідності державним освітнім стандартам та соціальному замовленню на освітні послуги.

Разом з тим, слід підкреслити, що вирішальну роль у забезпеченні якості освітніх послуг відіграють викладачі, які безпосередньо можуть відстежити реакцію споживчого ринку (студентів), гнучко пристосовуватися до його запитів. Тому одним із важливих ресурсів забезпечення конкурентоспроможності освітніх послуг є підготовка і підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу. Принагідно зауважимо, що справжнім індикатором готовності держави до гарантування якості вищої освіти є фінансування створення новітньої експериментальної бази, впровадження сучасних технологій навчання та ефективного університетського менеджменту.

Терміновим завданням вищої освіти є розробка нормативних вимог до професійної освіти на основі Національної рамки кваліфікацій, адаптованої до Європейської рамки кваліфікацій, які обумовлюються суспільним поділом праці, професійно-важливими якостями фахівця, а також потребами суспільства в професійних кадрах на майбутнє. Науково-теоретичний аналіз модернізації управління системою дозволяє обґрунтувати й розкрити принципи структурно-функціональних змін системи освіти й досліджувати форми й методи їхнього проведення. Аналіз теоретико-методологічних основ управління дозволяє виявити організаційні механізми якісних структурно-функціональних перетворень, нові структури освітніх систем і запропонувати основні напрямки вдосконалювання системи, спрямовані на зміцнення міжнародного співробітництва за умови збереження єдиного освітнього простору й реалізації державної освітньої політики на всіх рівнях управління. Потребує також дослідження питання спроможності вищих навчальних закладів України до автономії та саморегулювання власної навчальної і наукової діяльності, а також спроможність органів державного управління освітою реалізовувати принципи державної політики в умовах здійснення університетської автономії. Іншим принципом, який супроводжує ефективну автономію, є принцип конкуренції навчальних закладів незалежно від підпорядкування та форм власності. Однак принцип автономії є суспільно ефективним тільки тоді, коли він працює паралельно з принципом відкритості та публічності освітньої політики, тобто коли функціонує розгалужена система моніторингу якості освітніх послуг.

Держава, враховуючи прагнення суспільства, має визначитися зі своєю позицією стосовно децентралізації вищої освіти. Отже, модернізація управління якістю освітньої галузі передбачає таке: оптимізацію організаційно-управлінських структур; зміни в технології реалізації управлінських функцій; упровадження інформативно-управлінських, комп'ютерних технологій; ефективний перерозподіл функцій і повноважень між центральними органами влади та органами місцевого самоврядування; упровадження нової етики управління – партнерський, рівноправний стиль відносин, відмова від декларативного спілкування та дріб'язкової опіки; зміну форм і методів контролю, націленість на допоміжний, випереджальний контроль, підвищення його компетентності, зміщення акцентів на кінцевий результат; створення центральних і регіональних систем моніторингу якості освітніх послуг; демократизацію процесу призначення керівників навчальних закладів; удосконалення процедури ліцензування, атестації та акредитації закладів освіти; підготовку й перепідготовку управлінців усіх рівнів, лідерів в освіті; активне залучення до управлінської діяльності талановитої молоді.

Забезпечення високої якості освіти у вищому навчальному закладі в умовах інформаційного суспільства потребує, окрім всього іншого, змін в управлінні в напрямку усунення таких факторів, як надмірна централізація та адміністративний вплив, закритість у прийнятті рішень, волонтаризм та непрозорість в діях щодо основних суб'єктів навчального процесу. Натомість уся управлінська діяльність має спрямовуватись на створення повнокровного інформаційного середовища партнерського спілкування та творчості викладача і студента. Останній при цьому розглядається як носій нової свідомості, яка здатна органічно та ефективно опанувати найпередовіші механізми орієнтування у віртуальному просторі з метою створення нових знань та технологій.

Ще одним новітнім механізмом забезпечення якості вищої освіти може стати державно-громадське управління. Реалізація такого механізму забезпечується функціонуванням спеціалізованих акредитаційних комісій – громадських організацій, що займаються розробкою інструментарію й методик оцінки якості, а також здійснюють перевірки якості освіти. У компетенцію цих агенцій входить відбір і навчання експертів, що проводять перевірки, а також періодична публікація матеріалів перевірок, аналіз результатів діяльності, проблем і перспектив систем якості в сфері освіти. Застосування такого механізму управління якістю вищої освіти пояснюється тим, що оцінювання проводитиметься незалежними організаціями, які не будуть представляти чийсь приватні інтереси і захищатимуть у першу чергу споживача. Враховуючи сучасні тенденції до модернізації державних механізмів забезпечення якості вищої освіти,

можемо стверджувати, що в Україні існує необхідність впровадження такого виду управління якістю вищої освіти.

Висновки. Сучасний розвиток механізмів державного управління якістю вищої освіти позначений впливом таких важливих глобалізаційних процесів, як набуття освітою масового характеру, зростання ролі освіти як основного елемента конкурентоспроможності країни та індивіда зокрема, зростання мобільності учасників освітнього процесу, поява дистанційного навчання, зростанням актуальності концепції «освіта впродовж життя», прагнення до уніфікації освітнього процесу тощо. Елементами новизни у розвитку вітчизняних державних механізмів забезпечення якості вищої освіти можна вважати такі: моніторинг рівня якості освіти, ранжування та проведення державної інспекції вищих навчальних закладів.

Таким чином, можна стверджувати, що комплексної системи забезпечення якості вищої освіти в Україні не створено. Її тимчасовим замінником виступають системи ліцензування та акредитації, інспектування вищих навчальних закладів ззовні та ректорський контроль всередині інституцій. На жаль, названі компоненти як самотійно, так і сукупно не забезпечують системного впливу на всі процеси організації навчальної діяльності та її змісту, не створюють ефекту постійного поліпшення якості освіти.

При формуванні національної системи контролю якості освіти Міністерство освіти і науки України повинно враховувати порівняльні критерії, механізми і методи їх оцінки відповідно до вимог ENQA та EQAR (європейської асоціації забезпечення якості та європейського реєстру забезпечення якості). Надзвичайно важливим є: посилення роботи над створенням систем менеджменту якості вищої освіти, впровадженням європейських стандартів забезпечення якості в Україні та створення незалежних агентств гарантування якості вищої освіти, розробка нових державних стандартів якості вищої освіти. Перспективним напрямом забезпечення якості освіти має бути функціонування спеціалізованих акредитаційних комісій.

Список використаних джерел:

1. Бесчастний В. Стандартизація освітніх систем на етапі входження України до Болонського процесу / В. Бесчастний // Економіка та держава. – 2009. – №9. – С.77-79.
2. Вікторов В. Якість освіти: основні наукові підходи та уявлення / В. Вікторов // Актуальні філософські та культурологічні проблеми сучасності. – К., 2004. – Вип. 14. – С. 208-214.
3. Павлов В. Висока якість університетської освіти – вимога часу: / В. Павлов // Вища освіта України. – 2010. – № 1. – С. 15-19.
4. Якоб О. Моніторинг якості освіти: світовий досвід / О. Якоб // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 1. – С. 108-116.

References:

1. Beschastnyy, V. (2009), "Standardization of educational systems at the stage of Ukraine's

- accession to the Bologna Process”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 9, pp. 77-79.
2. Victorov, V. (2004), “Quality of education: basic scientific approaches and ideas”, *Aktual'ni filosof's'ki ta kul'turolohichni problemy suchasnosti*, vol. 14, pp. 208-214.
  3. Pavlov, V. (2010), “High quality university education - requiring time”, *Vyscha osvita Ukrainy*, vol. 1, pp. 15-19.
  4. Jacob, O. (2003), “Monitoring the quality of education: international experience”, *Pedahohika i psykholohiia*, vol. 1, pp. 108-116.

Рецензент: Лоцихін О.М., д.ю.н., професор

УДК 351

Кулак Н. В.,

Директор Київського коледжу економіки та менеджменту Міжгалузевої академії управління

СУЧАСНИЙ СТАН ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Анотація. В статті розглянуті сучасний стан електронного забезпечення сфери здійснення державних закупівель. Досліджені тенденції реформування нормативно-правових та організаційно-економічних механізмів. Дана оцінка державній концепції розвитку сфери бюджетних закупівель.

Ключові слова: Державне управління, електронні торги, державні закупівлі, електронні реверсні аукціони, державні виплати, конкурсні торги.

Кулак Н. В.,

Директор Киевского колледжа экономики и менеджмента Межотраслевой академии управления

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ЭЛЕКТРОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ СФЕРЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК

Аннотация. В статье рассмотрены современное состояние электронного обеспечения сферы осуществления государственных закупок. Исследованы тенденции реформирования нормативно-правовых и организационно-экономических механизмов. Данная оценка государственной концепции развития сферы бюджетных закупок.

Ключевые слова: государственное управление, электронные торги, государственные закупки, электронные реверсивные аукционы, государственные выплаты, конкурсные торги.

Kulak Nataliia V.,

Director of Kyiv College of Economics and Management Academy of Interdisciplinary

CURRENT STATUS OF ELECTRONIC SAHACSTY ONPUBLIC PROCUREMENT

Annotation. After the split of the USSR, Ukraine's economy is gradually transformed from a command to a market-bourgeois - mixed economy. With the move Ukraine from planned to market economy the role of government in the remaining significant. Such an